

ZIGA KRIŠTOF GROF HERBERSTEIN (1683-1701)

Rodil se je 13. 2. 1644 v Perugii; oče Ernest Friderik grof Herberstein je bil kancler Nizje Avstrije. Študiral je v Gradcu, v Passauu in Regensburgu ter v letih 1661 - 1665 v Rimu. Bil je kanonik v Regensburgu, Passauu, Breslauu in Augsburgu, od leta 1667 prošt ljubljanskega in od 1674 novomeškega kolegiatega kapitlja. Za ljubljanskega škofa je bil imenovan leta 1683, posvečen pa 1. 5. 1684. V svoji škofiji je osnoval več novih župnij in samostanov. Opisujejo ga kot skromnega in zelo pobožnega moža. Za časa njegovega škofovanja so začeli zidati novo, baročno ljubljansko stolnico, bil pa je tudi eden od treh ustanoviteljev prve javne, danes Semeniske knjižnice v Ljubljani. Leta 1701 se je škofiji odpovedal in se pridružil oratorijancem sv. Filipa Merija v Perugii, kjer je umrl leta 1716.

LITERATURA:

1. Die Bischöfe des Heiligen Römischen Reiches 1648 - 1803. Ein biographisches Lexicon, izd. Erwin Gatz, Berlin 1990.
2. HC V., str. 233.
3. SBL I., geslo Herberstein Sigis. Kristof.
4. France Martin Dolinar, navedeno delo pri škofu Scarlichiju (5).

VIRI:

- Poleg spodaj popisane delo serije Škofje vsebuje nekaj pomembnejšega gradiva za škofa Herbersteina zbirka listin, pa tudi naslednji fondi in serije NŠAL:
1. Zbirka listin: papeske bule o imenovanju za škofa z dne 6. 12. 1683 (prim. KAL, f. 5).
 2. KAL, zlasti f. 66/5-6; 71/3 (manjka); 97/32, 37; 107/17; 114/5; 123/23; 157/38; 201/12; 242/10; 243/10.
 3. ŠAL, serija Vizitacije, f. 3/5, 8; 4.
 4. ŠAL, serija Sinode, f. 10.
 5. ŠAL, serija Škofijski protokoli, f. 8/13 - 12/22 (do str. 55).
 6. ŠAL, serija Formularji, f. 2/3-4.

47 3

1661

Krstni list Žiga Kristofa pl. Herbersteina; podpisal in pečatil Jakob Riglar, arhidiacon na Spodnjem Štajerskem in župnik v Gradcu.

latinsčina

čistopis original

Kraj nastanka
GradecLeto Mesec Dan
1661 9 20

48 3

1667D

Mnenje ljubljanskega kapitlja na vprašanje prosta Herbersteina glede dolžnosti rezidiranja v Ljubljani; prost potrebuje papeško dispenso v primeru odsotnosti s proštije.

0 sporu med ljubljanskim kapitljem in prostom glede omenjenega vprašanja tudi KAL, f. 143/5 - za leta 1670-1678.

latinsčina

koncept original

čistopis

prepis

49 4

1678-1701

K

Knjiga računov /prejemkov in izdatkov/, januar 1678 - maj

1701(- 1716 : *dodatni 31 strani računov o. prijemkov iz imatkov*)

pisna podlaga: papir

obseg: 89 folijev

vezava: pergament

platnice: pergament (latinski tekst na platnicah)

nemščina

gotska kurziva

čistopis

original

Potrebna dela: restavriranje

- 50 3 1683
 Posestno pismo ob imenovanju Žiga Kristofa pl. Herbersteina za škofa s strani cesarja Leopolda I.; vsebuje tudi cesarjevo naročilo Notranjeavstrijski vladi, naj se do skofove umestitve določi administrator škofijskih temporalij.
 nemščina gotska kurziva
 čistopis prepis
- 51 3 1684 -
 Pobiranje papeških kolekt (taxa pontificia); vsebuje Herbersteino novo okrožnico in pismo krskega škofa Janeza /pl. Goesa/.
 Korespondenca v zvezi s tem je tudi v KAL, f. 95; v KAL, f. 95/8. pa je še pismo tu omenjenega škofa z dne 6. 8. 1684.
 nemščina gotska kurziva
 latinščina
 čistopis original
 koncept original
- 52 3 1684D
 Poziv škofu, naj obnovi prepoved trgovanja in točenja vina župnikom, vikarjem, kuratom in beneficijatom ljubljanske škofije iz leta 1679.
 latinščina
 koncept original

- 53 3 1688
 Opravičilo novomeskega prošta Hieronima Friderika grofa Lanthierija, ker je posvetil zvon pleterske cerkve brez škofovega dovoljenja.
 latinsčina
- 54 3 1690
 Pismo Janeza Andreja Travneka /vikarja v župniji Planina pri Sevnici oz. Sv. Vida na Planini/ generalnemu vikarju ljubljanske škofije Janezu Antonu Dolničarju; vsebuje napoved dohodkov župnijske cerkve in podružnic.
 Prim. napovedi in specifikacije dohodkov raznih župnij v zvezi s papeškimi kolektami za leta 1684 - 1690 v KAL, f. 102/5(I), 9, 14; f. 103/2-4; f. 105/3-9; f. 106/1-3, 13-16.
 Osnovno gradivo za župnijo Planina pri Sevnici je v ŠAL, serija Gornji grad - patronat, f. 31.
 latinsčina
 čistopis original
- Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Planina pri Sevnici 1690 9 10
- 55 3 1693
 Poravnava spora z Renato Leopoldino pl. Saurau, lastnico gospostva Dragomelj, zaradi mej škofijskemu gospostvu Goričane pripadajočega gozda Lačnica in nekaterih dragomeljskih podložnikov.
 čistopis original
- Kraj nastanka Leto Mesec Dan
 Goričane 1693 6 11

- 56 3 1693
 Odgovor ljubljanskega kapitlja na zadnje vizitacijske dekrete v zvezi s kapiteljskimi ustanovami, rezidenco in popravilom orgel v stolnici.
 latinščina
 koncept original
 Kraj nastanka Ljubljana Leto Mesec Dan
 1693 12 3
- 57 3 1699
 Vizitacijski dekreti za ljubljanski kapitelj.
 Prim. ŠAL, serija Vizitacije, f. 4 (1696-1721)!
 latinščina
 čistopis prepis
 Kraj nastanka Vrbovec Leto Mesec Dan
 1699 8 13
- 58 3 1699
 Poravnava spora z Žigom Rudolfom pl. Wagenspergom, cesarskim komornikom, glavarjem in vicedomom v Celju, med drugim glede sodne pristojnosti gornjegrajskega gospostva in zemljiškega davka graščine Vrbovec.
 nemščina gotska kurziva
 čistopis original
 Kraj nastanka Gornji grad Leto Mesec Dan
 1699 10 24

- 59 3 1700
Opis življenja oratorijancev /sv. Filipa Nerija/ v Perugii;
vsebuje tudi opis tamkajšnje cerkve.
italijansčina
Kraj nastanka Leto Mesec Dan
Ljubljana 1700 9 8
- 60 3 1701D
Seznam knjig iz škofove zapuščine; vsebuje tudi oceno vrednosti
posameznih knjig.
nemščina gotska kurziva
čistopis prepis
- 61 3 1701
Ukaz cesarja Leopolda I. v zvezi z nasilnim vedenjem Kristofa
barona Adlerja v župniji Pilstanj avgusta 1700.
nemščina gotska kurziva
čistopis original
Kraj nastanka Leto Mesec Dan
Gradec 1701 2 23

62 3 1701

Pismo Ferdinanda Karla Künburga.

italijansčina

čistopis original

Kraj nastanka
Rim

Leto Mesec Dan
1701 5 29

63 3 1701, 1714

Dva testamenta -- starejši v zvezi s skofovim odhodom iz ljubljanske skofije /1701/.

latinsčina

čistopis prepis

Kraj nastanka, snemanja
Ljubljana

Leto Mesec Dan

KAZALO OSEB

- Adler pl. Kristof/ 61
 Attems pl. Herman Matija/ 32, 38
 Auersperg grof Volf Engelbert, deželni glavar Kranjske
 (1649-1673)/ 34, 37
 Belmonte pl. Janez Krizostom/ 29
 Blagaj grof Eberhard Leopold Ursini/ 37
 Bobek Gasper, ljubljanski prost (1620-1631), pičanski skof
 (1631-1636)/ 1, 3, 4
 Buchheim grof Oton Friderik, ljubljanski skof (1641-1664)/
 11, 28, 34
 Butalič Tomaž/ 1
 Bürkh Martin/ 30
 Ca.. della Andrea Bonaretti/ 23
 Dolinar Marko, ljubljanski prost (1654-1657)/ 24
 Dolničar Janez Anton (1626-1692)/ 54
 Etnauer Martin/ 31
 Ferdinand III., cesar (1637-1657)/ 8, 10 - 12, 19, 27 - 29
 sv. Filip Neri/ 59
 sv. Frančišek Ksaverij/ 33
 Gleisbach pl. Jurij Friderik/ 46
 Goes pl. Janez, krški skof (1675-1696)/ 51
 Herberstein pl. Žiga Kristof, ljubljanski prost (1667-1670),
 novomeski prost (1679-1683)/ 47, 50
 - krstni list /48
 Herner (Hörner) Lovrenc/ 3
 Hofman (Houman) Gregor/ 17
 Hren Tomaž, ljubljanski skof (1597/99-1630)/ 1
 Huchbar (Kuchbar) Janez Kristof/ 17

Kaisal Janez Adam/ 1, 8, 12
 Klement Adam/ 14
 Kos Primož/ 15
 Künburg grof Ferdinand Karel, ljubljanski škof (1701-1711)/
 62
 Lanthieri grof Hieronim Friderik, novomeški prost (1684 -
 - 1696)/ 53
 Lassberger Andrej/ 18
 Lauschenhof pl. Lauscha Peter, ljubljanski prost (1631 -
 - 1641)/ 8, 12
 Leopold I., cesar (1658-1705)/ 36, 37, 50, 61
 Marija, cesarica, žena Ferdinanda III./ 20
 Mecholi Giuseppe/ 13
 N. N./ 21, 34
 Panitzol Oktavij, deželni vicedom Kranjske (1621 - 1635)/ 1
 Pichler Sebastijan/ 26
 Planina Janez/ 1
 Rabatta grof Jožef, ljubljanski škof (1664-1683)/ 46
 Riglar Jakob/ 47
 Rigo Massimo/ 7
 Santter Mihael/ 33
 Saurau pl. Renata Leopoldina/ 55
 Scarlichi, rodbina/ 9
 Scarlichi Jurij/ 8
 Scarlichi Rinaldo, ljubljanski škof (1630-1640)/ 9, 14, 17
 - tržaški škof (1620-1630) / 2
 Schönleben Janez Ludvik (1618-1681)/ 37, 40
 Sontner Adam/ 12
 Stemberg pl. Janez Andrej, ljubljanski prost (1650-1653),
 novomeški prost (1653-1666)/ 22, 28
 Stoper Jakob/ 1
 Strassoldo grof Orfej, vicedom Kranjske (1637-1648)/ 10
 Stubenberg pl. žiga/ 46
 Surica Primož/ 25

Terlinger Jožef Karel/ 38
Thurn (Turri, della Torre) grof Germanik, ljubljanski prost
(1664-1666), novomeski prost (1666-1679)/ 35, 36
Travnek Janez Andrej/ 54
Trpin Filip (1603/04-1683)/ 24, 26

Vaccano Franc Maksimilijan, pičanski skof (1649-1663),
ljubljski prost (1657-1663)/ 24, 28
Vidmar Andrej/ 17
Vidmajer (Vidmayr) Janez/ 43
Volanič Martin (Wolaniz)/ 26

Wagensperg pl. Žiga Rudolf/ 58